Звярыці
Млекакормячыя
Беларусі

Зверы Беларусі

- УБеларусіўдзікайфаунеадзначаны73віды. Янынасяляюцьлясы,палі,лугі,балоты,трапляюццакаляжылля,некаторымзіхуласцівыпадземныабопаўводныс посабжыцця,рукакрылыяпрыстасавалісядаактыўнагапрацяглагалёту.
- СяродмлекакормячыхБеларусішматкаштоўныхпаляўніча-прамысловыхжывёл. 14відаўзвяроўзанесеныўЧырвонуюкнігуБеларусі.
- СамыямаленькіязвярыўБеларусі-мышы-малюткі(каля 5 г),знайбольшых- зубр (да 1000 кг).Самаепрацяглаежыццёўзубраібурагамядзведзя- 30-50гадоў, 2 гадыіменейжывуцьмышападобныягрызуны.
- Вялікіўплыўна склад фауныробіцьдзейнасцьчалавека. У 17-19стагоддзяхувынікупаляваннянатэрыторыіБеларусівынішчаныеўрапейскітур, тарпаны,высакародныяалені,собаль,расамаха,дзікікот.

Атрад насякомаедныя

Крот Еўрапейскі

Вядзевылучнападземныладжыцця.Даўжыняцела 12-16 см.Масада 110 г. Усёўімпрыстасаванадлякапання: цела доўгае,шыяскарочаная,галаваконусападобная,пляскатая,зхабаткомнаканцы.Маленькіявушныяадтуліныпрычыненызморшчынайскуры,штоперашкаджаетрапленнюзямліўвушы.Вочызмакаваезярнятка,цалкампрычынены поўсцю, кротможавыпінацыіўцягвацых.Ноздрызнаходзяццананіжнімбокухобатаіамальнезабіваюццазямлёйпрыкапанні. Хвосткароткі.Пярэдніялапыбольшзадніх,вельмішырокія.Гэтасапраўдныярыдлёўкі,кіпцінаіхвялікія,плоскія, акісцівывернуты так,кабзручнейбылокапацьзямлюперадсабойікідацьяеназад.Поўсцьроўнагачорнагаколеру, густая,кароткая.Такімех непрапускаенівільгаці,нічасціцзямліініколінезамінаекратурухаццаўцесныхпадземныххадахнаперадіназад.Працягласцьжыццякратанеменей3гадоў.

Вожык звычайны

Гэтыхкалючыхзвяркоўможнасустрэцьу скверах, садахіпаркахвялікіхгарадоў, націхіхсельскіхвулачках,лясныхдарогах, недаспадобыіммоцназабалочаныямесцыісуцэльныямасівылясоў.Вожыкі, уадрозненнеадшматлікіхіншыхжывёл,нярэдкаселяццазблізкучалавечагажылляідаволілёгкапрыстасоўваюццада ператвораныхлюдзьміландшафтам.Гняздовожыкуладкоўваеназімуінаперыядз'яўленнямаладняка,збіраючыўкуч у сухую травуілісце. Знаступамхаладоўвожыкіўпадаюцьу спячку, якаяпрацягваеццадацёплыхдзён. Ежа: увялікайколькасцінасякомыяііхлічынкі, жабы, грызуны,яшчаркі,змеі(утымлікуіатрутныя),яйкііптушанятыііінш. Заночвожыкможаз'есцікалькасцькормуроўнаеаднойтрацінымасыцела.Вожыкчапляедзікіяяблыкінаіголкі,толькід зелядэзінфекцыі–кіслысокпладоўдапамагаеямупазбавіццаблыхаўікляшчоў,якіхнемагчымадастацьзкалючак.

Хахуля

- Адноснаневялікі,паўводнызвяроксашчыльнымцеласкладам.Хахуляаддаеперавагусяліццаўціхіх,моцназарослы хводна-балотнайрасліннасцюінеглыбокіхвадаёмах,невялікіхрэкахзсухімііневысокімiберагамі.Улеткузвяркіжывуцьпаасобку,параміцісем'ямі,узімкуўаднойнарыможажыцьда 12-14асобаўрознагаiўзросту,блізкіясваякіінаватбылыясуседзі.
- Хахуля–пераважнадзённаяжывёла.Асноўнымкормам дляяеслужацьмаларухомыябесхрыбтовыя,насельнікiвадаёмаўiчасткова,асабліваўвосеныiўзімку,водныярасліны.

Сямействаземлярыйкавыя

Гэтадробныязвяркі,вонкавападобныянамышэй,алезмыскай,выцягнутайувыглядзехабатка.

Землярыйкіўсеедныя,алеядуцьгалоўнымчынамказурак,іхлічынакідажджавыхчарвякоў.Землярыйкікормяццаамальбесперапынна, аперапынкіна сон уіхвельмікароткачасовыя.Пакінутаябезежыземлярыйкахуткагіне:дробныявыгляды —усягоза 7—9гадзін. У спячкуземлярыйкінеўпадаюць.Землярыйкіпрыносяцыстотнуюкарысць,нішчачыглебавыхказуракііхлічынак.

АтрадРукакрылыя
Кажаны

У Беларусі прадстаўлены вельмі шырока- 18 відаў. Гэтых жывёл можаценазіраць ноччу і ў горадзе. Большасць на зіму ўпадае ў спячку або адлятае на зімоўку ў Заходнюю Еўропу і ў Карпаты

Вячэрніцагіганцкая

Атрадзайцавобразныя

УБеларусізаяц-

бяляксустракаеццапаўсёйтэрыторыі,аднакшчыльнасцьягонасельніц

твазначнавышэйуцэнтральныхіпаўночныхраёнах.

УПалессегэтывыглядсустракаеццарэдка.Месцапражываннямібеляк

оўз'яўляюццарозныялясы,аднакяныаддаюцьперавагузасяляцьлясн

ыяўчасткіпаўскраінахбалот,уздоўжрэкіазёр.Адкрытыхпрасторбяляк

пазбягае.

Асноўнымімесцапражываннямірусаканаадваротз'яўляюццапалі,сен

ажаці,ускраінылесу,высечкі.Найболейспрыяльныяўмовыпасялення

для русаказабяспечваюццана

паляхзразмешчанымісяродіхневялікіхучасткаўлесу.

Улясныхмасівахрусаксустракаеццарэдка

АтрадГрызуны

СямействаВавёркавыя

Вавёрка звычайная сустракаецца ва ўсіх лясах і нават у шматлікіх парках. Палятухазнешнепадобнададававёркі,алеамальу 2 разыменшая.Галаваневялікаязкароткімівушамі,якіяўадрозненнеадвавёркіпазбаўленык утасікаў.Вочывялікія,пукатыя,чорныя. Па баках целапаміжзаднімііпярэднімíканечнасцямізнаходзіццапакрытаяпоўсцюскуранаяскладк а,прыдапамозеякойзвярокпланіруездрэванадрэва.

І адны і другія мяняюць афарбоўку футра і робяць запасы ежы на зіму

Рабы суслік сустракаецца на Захадзе Беларусі, любіць узвышшы, кукурузныя і пшпнічныя палі, ускрайкі лясоў.Узімкуўпадаюцьу спячку.Спіцьсусліку вельміхарактэрнайпозе —седзячыназаднíхлапах (а нележучы),падхіліўшыгалавуда пузаіпрычыніўшыяезверхухвастом.

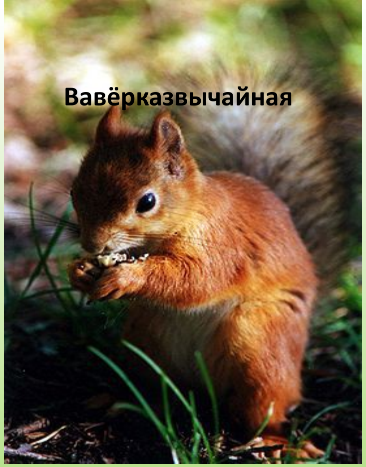

Бабёреўрапейскі,аборачны

Паўвадзянаяжывёліна,жывенарэках,некаторыхазёрахіканалахзбагатайузбярэжнайраслiннасцю.Жывесем'яміўнорахабо«хатках»вышынёйда 3метраўідыяметрамуаснаванніда 12метраў.Будуеплацiны, часамдаўжынёйда 100—200метраў.Афарбоўкасветлаяабоцёмная. Пальцызадніхканечнасцяўзлучаныяплавальнайперапонкай. Хвостплоскі,пакрытыцёмна-шэрымірагавымішчыткамі.
Зубыўбабрарастуцьусёжыццё,тамуёнсточваеіхабцвёрдыяпародыдрэваў.Корміццатравяністыміідрэвавымiраслінамі. Назімуробіцьпадводныязапасы корму.

Сямействасонявідныя

Вельмірухавыязвяркі,добраперамяшчаюццаяк пазямлі, такіпагалінахдрэў.Гнёздыробіцьу дуплах, старыхптушыныхіваверчыныхгнёздах,іншыразсяродкаранёў,падпаваленымідрэвамі.Корміццанасеннем,ягадамі,насякомымі,малюскамі,яйкаміптушак. Назімуўпадаеўспячку.Палчокспіцьзкастрычнікапачэрвень, несплючыўсягокаля 4месяцаўугодзе.Лясныясоніпрачынаюццазначнараней—усакавіку-красавіку. Да такойпрацяглайспячкізвяркірыхтуюццагрунтоўна,назапашваючыза летагэтулькітлушчу,штостановяццаўдваяцяжэй.Жывуцьуцёплуюпару годапаасобку,увосеньсоніўкладваюццаспацькампаніяміда 27звяркоў.Прыціснуўшысяадзіндааднога,лягчэйзахавацьцяпло.Спіцьсоня,згарнуўшысяколамізачыніўшымыскухвастом.

Сямействамышыныя

Дробныхпрадстаўнікоўсямействазавуцьмышамі,буйнейшых— пацукамі.Мышыіпацукіvalодаюцьунікальнайздольнасцюадаптоўваццада любыхумоўпасялення.

Маленькаявёрткаямышлёгказнаходзіцьсховішчаўлюбойшчыліне,іхаладыёй нестрашныя,быўбы корм.

УлясахіпаляхБеларусіжывуцьмаленькіясімпатычныямышы-малюткі. Яныτакіямалыя,штокараскаюццапакаласку, як пастваледрэва,ісцяблінканесхіляеццападіхцяжарам.

Якаяжывёлазагубілабольшзаўсёчалавечыхжыццяў?Пацукі! Янынеслісветузгубу,распаўсюджваючыстрашныяінфекцыі,такія, як чумаітыф.

Сямействахамякавобразныя

Сямействаўключае134 родыінезлічонуюколькасцьвідаўжывёл. УБеларусі-
9відаў.Палёвакнярэдкаблытаюцьзмышамі,алеяныбольшпадобныядахамяка.Убачыц
ыхняпроста—янывядуцьгалоўнымчынамначныладжыцця.Лясныяпалёўкі—
асноўнаяежашматлікіхдрапежнікаў,такіхякгарнастаі,куніцы, рысь,лісы,
совы,каршакі.

Андатра—самыбуйнызверусямействе.Радзімаандатр—
ПаўночнаяАмерыка,каля100гадоўназадіхпрывезліўЕўропу,дзегэтыязвяркіпрыжыліс
я.Андатрыжывуцьпаберагахвадаёмаў,выдатныябудаўнікі. 3 сухой
травы,змацаванайглеем,янывыбудоўваюцьсабецэлыяхатыздахам.
Хамяквядзеначныладжыцця,увеснуіўвосеньактыўныіднём.Зімойспіць.Перыядычна
прачынаеццаіпадкормліваеццанасеннемкультурнайідзікайтравы,назапашаныміўка
нцылета.

Хамякзвычайны

АтрадДрапежныя

Бурымядзведзь

СамыбуйныдрапежнікуБеларусі.Даўжыняцела 200-238 см,масасамцоў190-240 кг (максімальная387).Самкізначнаменшыязасамцоў.Тулавамасіўнае,важкае.Галавабуйнаязневялікімівушамі. Хвоствельмікароткі.Канечнасцімагутныя,здоўгімісерпападобнымікіпцюрамі,якіянеўцягваюцца. Афарбоўкапоўсцізменлівая- адцёмна-бурайабоамальчорнайдабуравата-палевай.Вядзеадзіночныспосабжыцця.Актыўныназмярканнііўначы.Зімуправодзіцьубярлозеўзімовымсне.Бярлог уробіцьуглухіхмесцах,кудымаланаведваеццачалавек. Корміццаягадамічарніц,журавін,маліны,жалудамі,маладымразнатраўем,парасткаміасіны,рабіны, дубу, атаксамапалюенадзікоў,ласёў,аленяў,казуль.Зрэдкунападаена свойскуюжывёлу,разбураепчальнікі. Мядзведзіцы—далікатныямаці.Трыгадыянынеразлучныясасваімідзіцянятамі:гадуюць,выхоўваюцьінавучаюцых.

Каменнаякуніца

Выдра

Гарнастай

Норкаеўрапейская

Сямействакуны

Нягледзячынагэтаксур'ёзныяадрозненні,ваўсіхпрадстаўнікоўсямействаёсцьшматагульнага:выцягнутаецелаікароткіялапкі, добраразвітыяслыхінюх,алеадноснаслабызрок.Аднықуны,як,напрыклад,лясныякуніцы,асвоілідрэвы;іншыя, як,напрыклад,тхары,аддаюцьперавагужыцьназямлі;трэціявядуцьводныіполуводный ладжыцця, як выдры, абарсукоўможнаназвацьпадземныміжыхарамі,паколькіїхнорынагадваюцьцэлыяпадземныягарады.Сродіхёсцьсамыямалыядрапежныязверы-гарнастаі. Алеўсекуныславяццасваімшыкоўнымфутрам,штозрабілаіхжаданайздабычайпаляўнічых

Ласка

Тхорлясны

барсук

Сямействасабачых

Ваўкімогуцьжыцыпаасобку,івялікімізграямі.Улетку,каліежыўдосталь,ваўкічастажывуцыпал юючьпаасобку. Алезнаступамзімываўкіаб'ядноўваюццаўзграі.Кожнывоўк— гэтаасобасасваімхарактарам,звызначанымiздольнасцяміі«талентамі».

УлясахБеларусіжывепацешнызвер.Вонкаваённагадваеянота— кароткіялапкі,пухнатыкажушокіхвост,чорнаямаска намысцы.Гэтаянотападобнысабака. Яны незаймаюццаактыўнымпаляваннем— яныўсяедныяісілкуюццаўсім,штознойдуцьнасваімшляху.Гэтаадзіныпрадстаўніксабачых,які ўпадаеўзімовуюспячку.

Лісыжывуцьпаасобку,алеўперыядразмнажэнняствараюцьпары.Лісінаясям'япасяляеццаўна ры —складанымразгалінаванніпадземныххадоў.Выйсцезнары (часцейнекалькі),звычайнасхаваныпадкаранямідрэўівельмівузкія,кабнепраняўсяняпрошан ыгосць.Сваю хатулісымогуцьвырыцьсаміціхітрасцюзаняцьчужыя.

Сямействаказачыя

Рысьпрытрымліваеццабуйныхлясныхмасіваў.Аддаеперавагуглухімучасткамзгустымпадлескамібураломам. Рысьвядзесямейна-асобныспосабжыцця.Перамяшчаеццалёгкаібясшумна,можалазіцьпадрэвах.Здабычувысочваеабопадпільноўваеўзасадзенасцежках, калявадапою.Корміццазайцамі,казулямі,вавёркамі.Рысь нездольнаядоўгапераследвацьздабычуі,каліненагоніцьяеўпершыяхвіліны,адмаўляеццаадяе.

Сярэднееўрапейскаяляснаякотказначнабуйней захатнююкотку,атаксамамаетаўсцейшымех.Павонкавымвыглядзевельміпадобнаянахатнююкотку,алеадрозніваеццаафарбоўкай-шматлікімipапярочнымiпалосамiпапярокхваста.Былiзнiшчаныцалкам,алевастаноўленыадпрыручаныхкатоўiвыпушчаныяна волю.

Янот- паласкун

- Радзімайянотаўз'яўляеццаПаўночнаяАмерыка,алечалавекраспаўсюдзіўгэтыхзв яроўу лясахЕўропы.Янотыжывуцьпоручвады,дзепалошчуцьусё,штознойдуцьцізловяц ь, —адгэтулыіназва: «янот-паласкун».Чымвыкліканатакіяіхпаводзіны—застаеццазагадкай. Справа нетолькіўахайнасціжывёл—яныпалошчуцыідэальнавымытую ежу.
- Янотыўсяедныя:сілкуюццадробныміхрыбетнымі,насякомымі,малюскамііі,каліа трымаеццазлавіць,рыбай. Уіхменюўваходзяцьягады,арэхі,ядомыякарэньчыкі, траваішматлікаеінشае.
- Гэтыязвяркісяброўскія.Займаючыкожнысвойучастак,янывельміпамяркоўныяда суседзяў

Атрадпарнакапытныя
Дзікі

Дзік —

ўсяеднаепарнакапытнаеняжвачнаемлекакормячае.Адрозніваеццаадсвойскайсві

ннібольшкароткімісціснутымцелам,больштоўстыміівысокімінагамі;акрамятаго,га

лаваўдзікадаўжэйітанчэй,вушыдаўжэй,вастрэйіпрытымстаячыя,вострыя,іклымац

нейразвітыівастрэй: у самцаянызначнамацнейразвіты,чымусамкі.

Шчацінне,акрамяніжняйчастцышыііззадняйчастцыжывата,утвараенаспіненештан

акшталтгрывы.Шчацiннечорна-

бурагаколерузпрымешкайжаўтлявага,падшэрстакбуравата-

шэры,дзякуючыгэтамуагульнаяафарбоўкашэра-чорна-бурая, морда,

хвост,ніжняячастканогікапыты —чорныя.

Вельмі свірэпы звер, асабліва самкі, якія абараняюць сваіх парасятак.

Сямействааленяў

Казуляеўрапейская

Аленьвысакародны

Лось

Лань

Аленіжывуцьстаткамі,прычымсамцытрымаюццавялікуючасткугодаасобнаадсамак. Устаткусамцоўнебольшзадзясятакжывёльных, на чалеякіхстаіцьўлададальніксамыхраскошныхрогаў.

Лось —самыбуйнызусіхаленяў.Гэтыягігантыдасягаюцьвышыні2міважацьда 700кг.УлеткуўягонямаворагаўУзімкугалодныяваўкізбіваюццаўзграі.Датагожузімку ласіскідаюцьрогі.Праўда,рогіслужацьласюнегэтулькісродкамабароны,колькітурні рнайзброяйупаядынкахза самку. Алеібязрогі, лось не так ужобезабаронны- магутныўдарвялікагавострагапярэднягакапытацалкамздольныраскроіцьчэрапваўку.

Казулю назвалі так, бо яна сапраўды падобна да казы, але больш статная і прыгожая. На самрэч- гэта алень.

Зубр

- **Зубреўрапейскі** —еўрапейсківідзродубізонаў,рэдкаяжывёла, якаязнаходзіццаўстанеаднаўленняпапуляцыі.АпошніпрадстаўнікдзікіхбыкоўуЕ ўропе.Зубр —самаецяжкаеібуйноезназемныхмлекакормячыхуЕўропе. Увясенне-летніперыядзубрытрымаюццаўмясцінахзразнатраўемісілкуюццапераважнатравойізначнаменш —каройдрэў,увосеньчастаканцэнтруюццаўдубровах.Зімойдобрараскопваюцькормз-падснегукапытамцірогам,робяцьямкіўснезепысай,ядуцьшматгалінакікары,алечасаммогуцьесцінаватігліцу,узапаведнікахтрымаюццапаблізуспецыяльныхпадкормачныхпляцовак.Акрамягэтагамогуцьесцьпабегіраслін,лішайнікіінаватгрыбы.

Атрад Непарнакапытныя
Тарпан

- **Тарпа́н**—дзікі конь.
- Вышыня тарпанада137см.Склад цела дужы, масць шэрая. Уздоўж спіны чорная паласа, грыва і хвост чорныя.Адрозніваюцца ад хатніх ростам- тарпаны ніжэйшыя.
- Быліпашыраны ў Еўропе і Заходнім Казахстане. Тарпан стэпавы вынішчаны ўXVIII—XIXст. Тарпан лясны — на пачаткуXIXст.
- Папуляцыю аднавілі з асвоенных тарпанаў.У 1962 і 1968 з Польшчы на Беларусь завезена 5 асобін уБелавежскую пушчу